

Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě
Komenského 10, 586 01 Jihlava

Zřizovatelem organizace je Kraj Vysočina

LENKA ZADRAŽILOVÁ

ZE ZADU...

INTERVENCE DO STÁLÉ EXPOZICE ZE SBÍREK...

termín výstavy: **12. 11. 2021 - 6. 2. 2022**

místo konání: **Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě, Masarykovo nám. 24 - stálá expozice**

vernisáž: 11. 11. 2021 v 19 hodin

S přáním malovat reversy neboli zadní strany obrazů ve stálé expozici oslovila Lenka Zadražilová vedení galerie v roce 2017, tehdy ještě coby studentka třetího ročníku Střední uměleckoprůmyslové školy Jihlava-Helenín. Rozhodla se tímto způsobem naplnit zadání školní práce s tématy „Obraz“ a „Reprodukce“, které postupně konzultovala s Denisou Krausovou, s Jakubem Tomášem a s Petrem Kovářem. Z autorčina prvotního nápadu, jak uchopit školní zadání, vyrostl postupně cyklus, poté výstavní projekt a nakonec instalace, která se nyní vrací na „místo činu“. Lenka Zadražilová se inspirovala právě zadními stranami obrazů z naší stálé expozice a své malby nyní vystavuje v bezprostřední blízkosti originálů. Spolu s tvůrkyní se můžeme nechat unášet myšlenkou, že zadní strana obrazu je ve skutečnosti jeho nitro, introverze duchem a hmotou stvořeného díla. O této intimní partii uměleckého díla podala Lenka Zadražilová zprávu právě tak podrobnou, jak sama uznala za vhodné.

Fakt, že zadní strana o díle mnoho vypovídá, není pro milovníka umění nijak překvapivý. Najdeme zde záznamy o výstavách, štítky majitelů, inventární čísla a další prvky, svědčící o historii díla, často nezbytné k určení jeho pravosti. Malba někdy pronikne podkladem a prozradí umělcův postup. Autor díla může také na reversu obrazu zanechat vzkaz, určený jen zasvěceným očím, nebo naopak stopu, kterou oči již spatřit neměly, jak je tomu v případě znovu použitých pláten. Někteří autoři pojednávají obě strany plátna v neodkladném tvůrčím vytržení, jak jsme mohli nedávno vidět na výstavě Jiřího Načeradského.

Pohlédneme-li zezadu na malbu na plátně, spatříme kromě rámu, který dílo adjustuje, i tak zvaný blindrám; neviditelnou kostru obrazu. Diego Velázquez na dnes již proslulém obraze Dvorní dámy vymezil zadní straně obrazu místo na periférii obrazové plochy. Blindrám čelem k divákovi otočil kupříkladu Antoni Tàpies, čímž onen obraz proměnil v objekt. Téma preparace rámu a plátna, konstrukce či dekonstrukce principů obrazu analyzoval ve svém díle například slovenský umělec Milan Bočkay. Napínací rám vtahuje do hry díky transparentním „plátnům“ též Jaromír Novotný. Důležitou úlohu v počínu Lenky Zdražilové však hraje humor, moment překvapení, obrácení skutečnosti naruby. Nelze tedy nezpomenout Jana Steklíka a to hned ve dvou rovinách: jako tvůrce, jemuž blindrám sloužil jako výrazový prostředek a dále jako na frekventanta Křížovnické školy čistého humoru bez vtipu. Dobové souvislosti se naštěstí proměnily – avšak esence humoru, přitakání životu a s ním související bezpodmínečná potřeba svobody, kterou tvorba vyžaduje (a zároveň poskytuje), zůstávají neměnným jmenovatelem.

Lenka Zdražilová (*1999) svůj prostor zkoumá intenzivně a pochopitelně ohmatává i jeho případné hranice. V období, kdy vznikaly obrazy ze zadu, vystavila jako jednu z ateliérových prací bílým plátnem zakryté malby (Krásný obraz, 2017/2018). Pomocí této a návazným akcím si Lenka vytváří vlastní mapu vztahů mezi obrazem, úlohou barvy, zobrazením, divákem, konceptuálními postupy, umělcem (performerem), sběratelem, sbírkotvornou institucí včetně technologických postupů souvisejících se vznikem a konzervací díla. S touto problematikou vstoupila i do ateliéru Petra Kvíčaly na brněnské FAVU a první klauzuru realizovala ve formě nástěnky s myšlenkovou mapou. K tématu prachu, kterému se věnuje od roku 2020, ji přivedla finální fáze „života“ uměleckého díla: jeho expozice či uskladnění, kdy je chtě nechtě vystaveno působení nepříznivých vlivů, mezi něž se prach bezpochyby zařazuje. Pro intervenci do stálé sbírky v Oblastní galerii Vysočiny v Jihlavě namalovala Lenka Zdražilová v tomto roce několik obrazů včetně pláten většího formátu, které doplní původní cyklus datovaný mezi lety 2017 a 2018. Autorka v tomto cyklu sice volně, ale zároveň s řemeslnou poctivostí popisuje viděné a v duchu si hraje s pojmem „reprodukce“. Nechává na sebe působit předlohu, stává se interpretkou. Chce se sžít s realitou odvrácené strany obrazu, uchopit ji a skrze poctivou malbu vytvořit klam, škádlivou iluzi, skrze níž vstupuje do dialogu s návštěvníkem.

Ilona Staňková